

Kvægbrugere: en nøglespiller i løsning af biodiversitetskrisen

Anne Erland Eskildsen (PhD)

Specialkonsulent i SEGES Natur

SEGES

Trane

Guldblomme

Grøn sandspringer

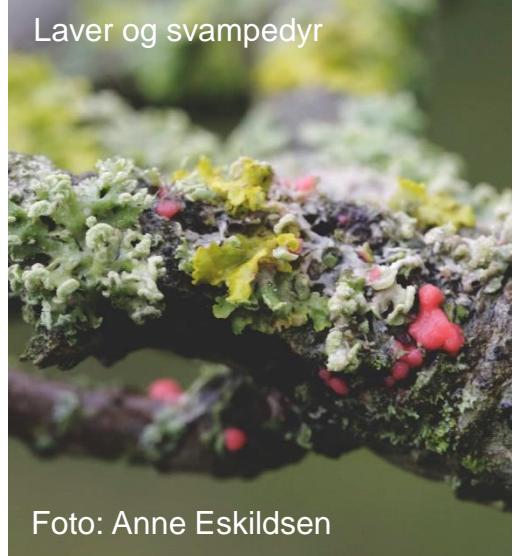
HVAD ER BIODIVERSITET?

Natur er et begreb uden præcis definition

Biodiversitet er mangfoldigheden af levende organismer

Når fagpersoner snakker om **biodiversitet**, fokuseres der som oftest på det truede og sjældne

Laver og svampedyr

Krondyr

Isblåfugl

Svampe

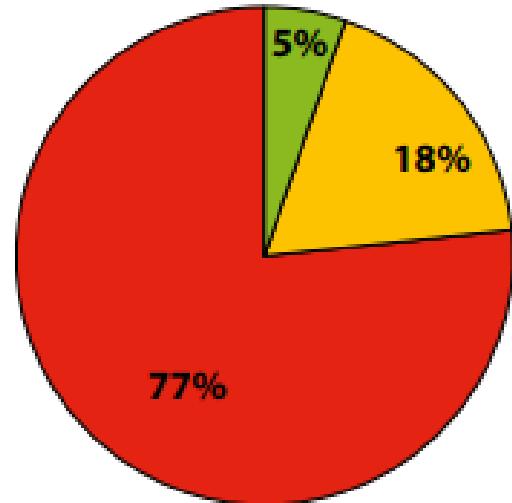

Foto: Anne Eskildsen

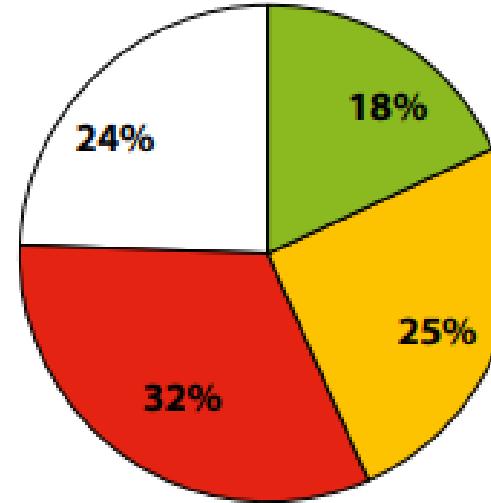
Vi er midt i en biodiversitetskrise

Nye tal: 95 % af vores naturtyper og 57 % af vores arter i ugunstig tilstand

Naturtyper

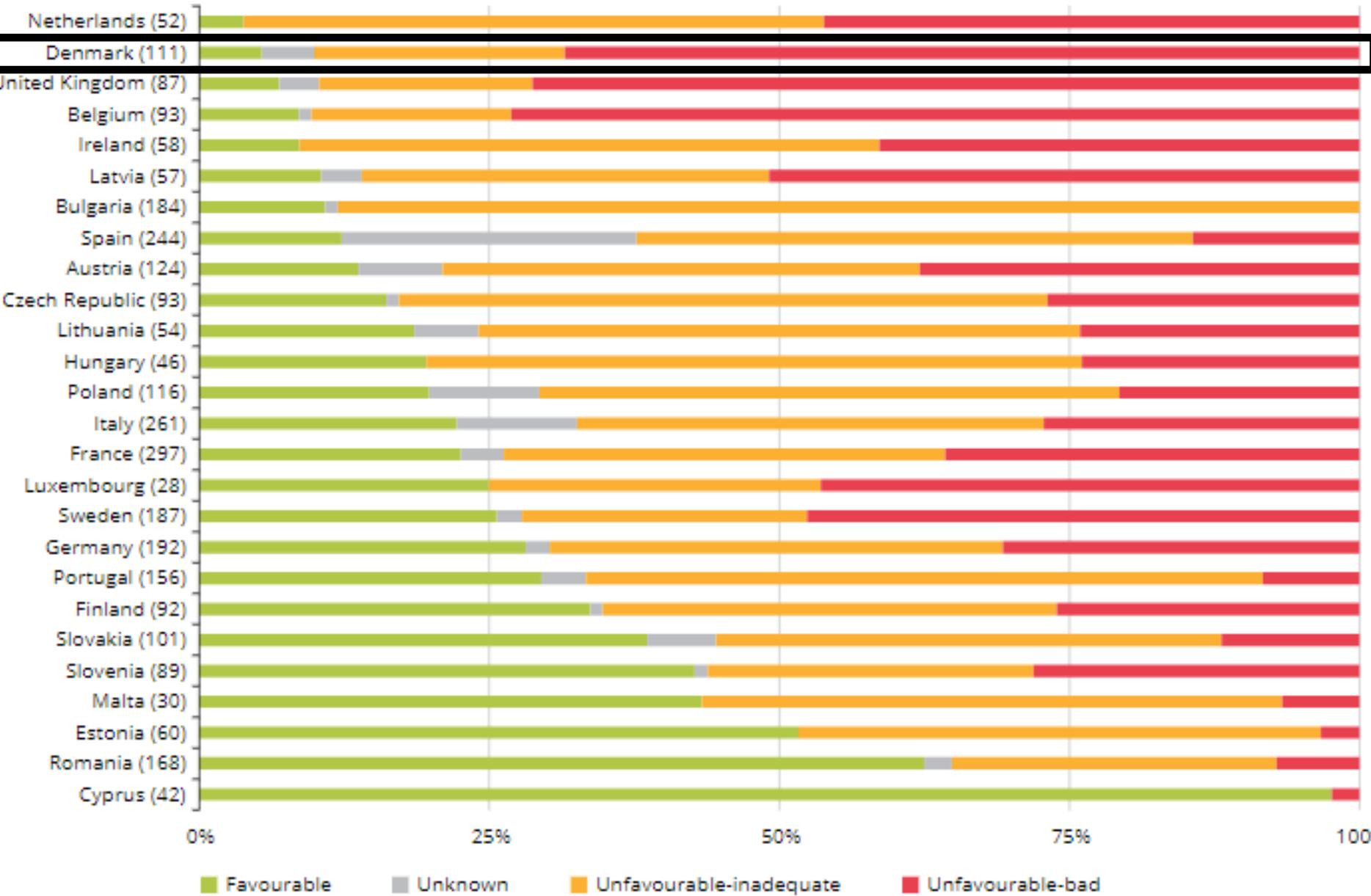
Arter

Bevaringsstatus

- Gunstig
- Moderat ugunstig
- Stærkt ugunstig
- Ukendt

Biodiversitet i EU - Danmark i front?

SEGES

Kilde: State of nature in the EU - Results from reporting under the nature directives 2007–2012 (2015)

Biodiversitetskrise

klimakrise

miljøkrise

DEBATINDLÆG 25. FEB. 2019 KL. 12.17

ANDERS BARFOD
Lektor, Aarhus Universitet

BO JELLESMARK THORSEN
Professor, Københavns Universitet

CARSTEN RAHBEK
Professor, Københavns Universitet

THORKIL CASSE
Professor, Roskilde Universitetscenter

EVA ROTH
Lektor, Syddansk Universitet

LARS DINESEN
Professor, det danske IPBES-kontor.

»Vi må ikke glemme miljøkrisens tredje dimension«: Vi kan stadig nå at bremse klimakrisen, men er der først en art, der uddør, er den væk for altid

Den store forskel mellem klimakrisen og forureningskrisen på den ene side og biodiversitetskrisen på den anden, er, at sidstnævnte ikke kan rulles tilbage. Går en art tabt, vil vi ikke være i stand til at genskabe den.

Foto: Anne Eskildsen, Colourbox

Det forventes, at landbruget leverer løsninger på både klima-, miljø og biodiversitetskrisen

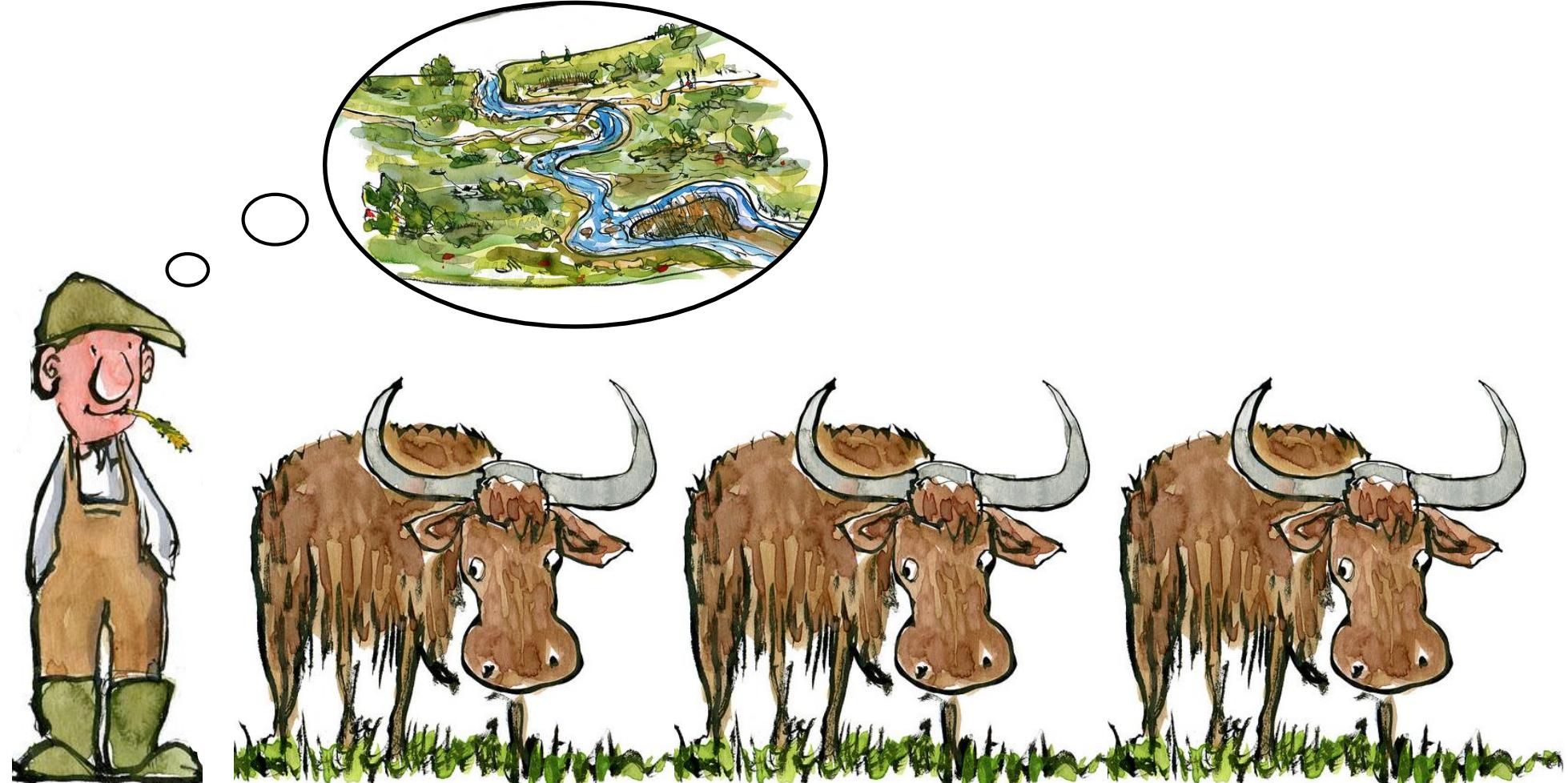
Kvægsektoren har en enestående mulighed for at profilere sig som en nøglespiller ifht at løse biodiversitetskrisen

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

L
A
N
D
B
R
U
G
F
Ø
D
E
V
A
R
E
R

**Kvægbrugerne spiller en vigtig rolle ifht. opnåelse af biodiversitetsmål, fordi de kan tilføre en afgørende proces:
GRÆSNING**

SEGES

Illustration: Frits Ahlefeldt

Græsning er et af de vigtigste virkemidler til at sikre en rigere natur

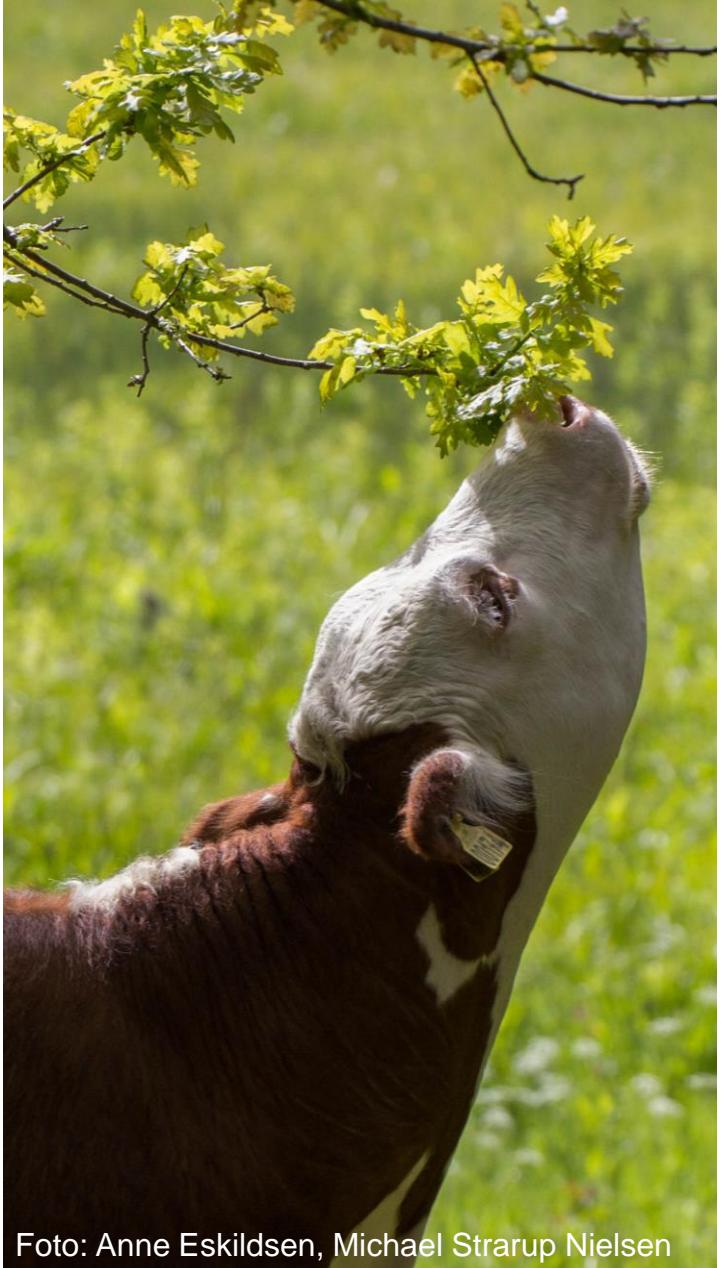
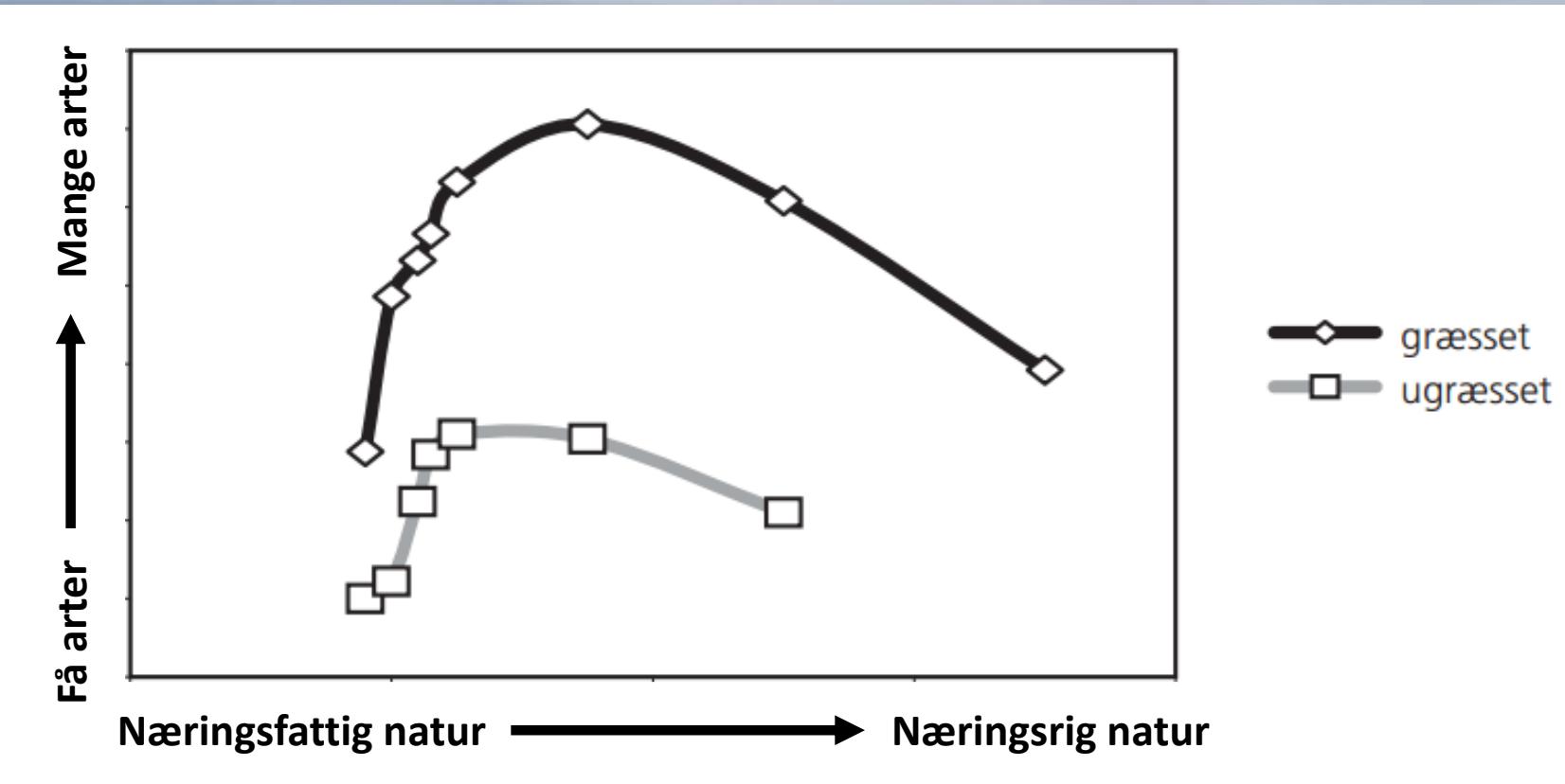

Foto: Anne Eskildsen, Michael Strstrup Nielsen

Græsning øger mangfoldigheden af planter – og dermed biodiversiteten

...men hvad er ‘god græsning’, og hvordan kan man se, at det virker?

Græsning skaber grundlag for liv igennem flere blomster

Foto: Anne Eskildsen

OBS: Nedbidning om sommeren er katastrofalt for insekterne!

Er du i tvivl, om du har et passende græsningstryk, så tjek:

1. Er der blomstrende blomster på arealet gennem hele vækstsæsonen?
2. Er der flere blomster udenfor end indenfor hegnet?

Helårsgræsning uden tilskudsfodring er den bedste forvaltningsform ifht. biodiversitet

HELÅRSAFGRÆSNING

Helårsgræsning giver rigere natur

Ude året rundt: I Vendsyssel græsser galloway-stude året rundt på statens arealer. Det har bidraget til god viden og erfaring med vintergræsning.

Af Kirsten Marstal, Kommunikationskonsulent, Seges

I Lille Norge ved Sætum, i Skagen Klitplantage og på Lasso kan man se Galloway-stude træske sindigt rundt og græsse arealerne - hele året rundt. Dyrene tilhører Naturstyrelsen og deltager i et for-

sog. I spidsen står skovfoged Søren Møller Pedersen:
»Helårsgræsning giver en rigere natur end traditionelt i sommermånedene, forklarer han. Det skyldes, at dyrene æder andre ting om vinteren, f.eks. opvækst af træer og buske. Det giver en mere varieret afgras-

ning, og sammen med tråd og frisk gedding på arealerne hele året skabes nye og varierede betingelser for plante- og dyreliv.

Tilskudsfordring
Ideelt set skal dyretrykket højest være året rundt, da det er et mål om at få et varieret udvalg af dyr.

Fakta:

- Vælg robuste dyr
- Store varierede arealer gør det nemmere at praktisere helårsgræsning uden tilskudsfordring
- Dyretrykket skal ideelt set være sådan henover året, at der er spist op på arealerne i april
- Sorg for ly, læ, frisk vand og tilstrækkeligt opsyn af hensyn til dyrevelfærden

Tante med ungstude. Det er vigtigt også at have aldrige dyr, der kan agere tante og lære de yngre, hvordan arealerne bedst udnyttes.

Skovfoged Søren Møller Pedersen står i spidsen for Naturstyrelsens forsøg med helårs-græsning.

Det præcise dyretryk bør satte sig ind fra en biologisk vurdering, og ud fra dyrene trives. Arealerne ved Skagen og på Lasso er meget næringsfattige. Her er man ifølge Søren Møller Pedersen nødt til at holde både dyretrykket lavt og højt, hvor der er travar af mere næringssrige naturligprædikende arter.

Søren Møller Pedersen understreger samtidig, at helårsgræsningen på disse arealer bestemt er praktisk mulig og rigtig god for naturen.

En anden erfaring, som forsvaret har givet, er, at det kan lade sig gøre at opnå tilskud ved helårsgræsning, hvis arealerne er varierede og tilstrækkeligt frødigte, forklarer han.

Arealet ved Lille Norge er netop varieret med højt- og lavliggende områder, som samlet set giver formidlig med naturlig føde både i tørre og våde år. Blandingen af tidligere omdriftsjord, overdraget til tilsyn holdes nede.

»For at optimere tilsynet på store naturarealer vil brug af hjælpemidler som GPS-halsbånd og droner desuden være relevante», tilføjer Søren Møller Pedersen.

En anden erfaring, som forsvaret har givet, er, at det er en stor naturarealer vil brug af hjælpemidler som GPS-halsbånd og droner være relevante, tilføjer Søren Møller Pedersen.

Valg af dyr
Dyrene, som græsser på arealerne er galloway-stude. De er ifølge Søren Møller Pedersens valgt, fordi racen er robust, og studerne er gode til at lægge huld til løbet af sommeren, som de kan tære på i løbet af vinteren. Samtidig har projektarealerne en del publi-

kum, og her er stude velegnet, fordi i reglen er meget rolig og ikke så opsigende.

Mange kodkvægholder er usikre på, om man kan leve op til dyrevelfærdsrammessige krav i forbindelse med helårsgræsning. Også her er et varieret areal ifølge Søren Møller Pedersens vigtigt, så dyrene altid kan finde et godt leje og et beovoksning.

»Vi har ikke opstillet laskum, men har krat og náletræsbeoksning på alle arealer, som de kan sege ind i. Til genugeld har vi investeret i opvarmede vandkopper, så dyrene altid har adgang til frisk vand - også i tilfælde af frost», forklarer han.

Skulle det sætte ind med en hård snevinter, er der bereud-

Fakta:

- Vælg robuste dyr
- Store varierede arealer gør det nemmere at praktisere helårsgræsning uden tilskudsfordring
- Dyretrykket skal ideelt set være sådan henover året, at der er spist op på arealerne i april
- For at optimere tilsynet på store naturarealer vil brug af hjælpemidler som GPS-halsbånd og droner desuden være relevante.
- Fodring
- Sørg for ly, læ, frisk vand og tilstrækkeligt opsyn af hensyn til dyrevelfærden

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

30 | MAGASINET KØDKVÆG | JANUAR 2020

MAGASINET KØDKVÆG | JANUAR 2020 | 31

**Græsning øger
biodiversiteten igennem
forstyrrelser**

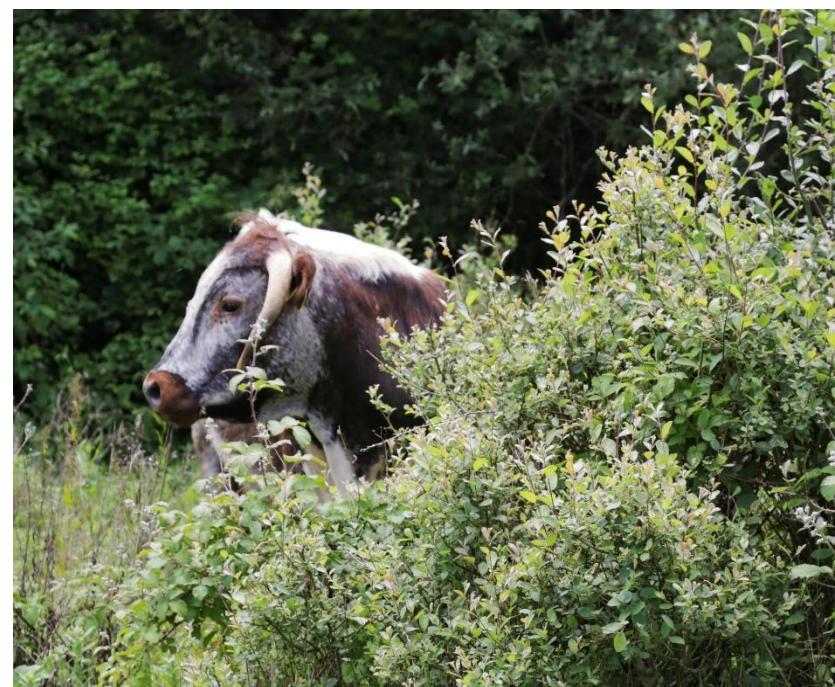

Foto: Anne Eskildsen, Andrea Oddershede, Colourbox

Græsning værner om strukturer

Foto: Michael Straarup Nielsen, google maps

De græssende dyrs gødning skaber grundlag for masser af liv

...vigtigt med kontinuert tilførsel af lort til arealet (helårsgræsning)

Kvæg og heste er
mere
hensigtsmæssige i
naturplejen end får

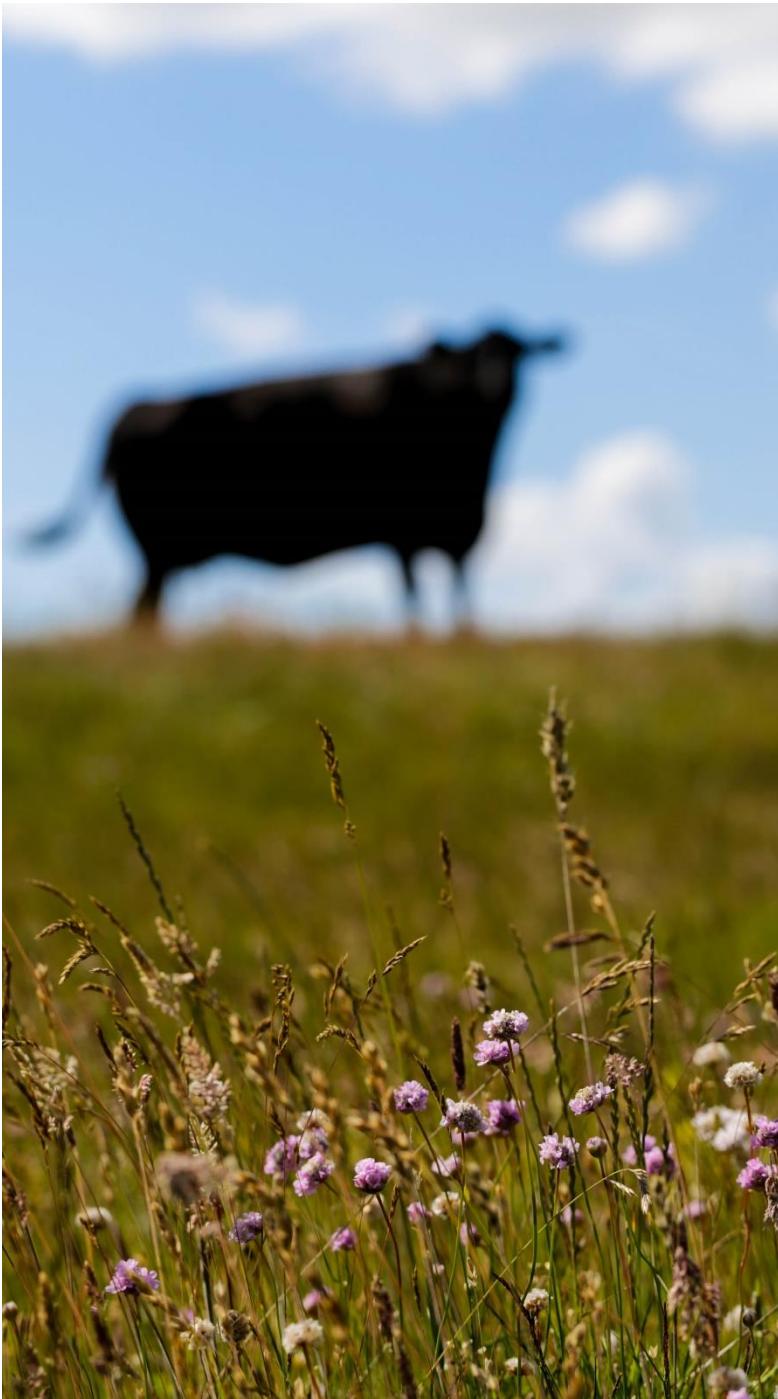

Foto: Anne Eskildsen, Colourbox

Det forventes, at landbruget leverer løsninger på både klima-, miljø- og biodiversitetskrisen

Kvægsektoren har en enestående mulighed for at profilere sig som en nøglespiller ifht. at løse biodiversitetskrisen

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

Spørgsmål?

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

Besøg www.seges.dk/natur

SEGES NATUR

En rig og mangfoldig natur skal være en attraktiv og integreret del af en bæredygtig landbrugsproduktion.

[Forude / Fagområder / Natur](#)

Som Danmarks største arealforvalter spiller landbruget en afgørende rolle for den danske natur. SEGES Natur giver dig vidensbaseret rådgivning, der sikrer et godt samspil mellem landbrug og natur, med fokus på en indsats, der virker.

[Videoer og podcasts](#)

[Faktaark og foldere](#)

[Naturtjek](#)

[Giv bierne en hånd](#)

[Natur-scorekort](#)

[Biodiversitet – hvad er det?](#)